

Menekült- és migránsválság Európában

unicef

Együtt a gyermekekért

A menekült és migráns gyermekek védelemhez való joga

A gyermek legfőbb (mindenek felett álló) érdeke legyen az elsődleges szempont az őt érintő minden döntésben. A gyermekek legfőbb (mindenek felett álló) érdekét kell legfőképpen figyelembe venni, a helyzetüket érintő minden döntés minden szakaszában, így különösen a befogadás, a jóvátétel, a visszatérés, a reintegráció minden egyes állomásán, és az életük minden egyéb területén is.

Annak megállapítására, hogy mi a gyermek legfőbb (mindenek felett álló) érdeke, egy erre képzett szakértők által összeállított, multidiszciplináris és átfogó vizsgálat szükséges, amely kiterjed a gyermek sajátos körülményeire, sebezhetőségére és védelmére.¹

A gyermekeket megilleti a nemzetközi védelem az üldöztetés ellen. Ez a jog minden gyermeket megillet, „aki faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatti üldözéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni.”²

A menedékkérő gyermekeket megilleti az azonnali és hatékony eljáráshoz és a kiegészítő eljárásokhoz való jog, amely korukra tekintet nélkül nemzetközi védelmet nyújt számukra, és, amely eljárásokban elsőbbséget élveznek. Azoknak a gyermekeknek, akiknek nemzetközi védelemre nincsen kifejezett szüksége, megfelelő védelmüket más, vonatkozó gyermekvédelmi mechanizmusokkal kell biztosítani.

A menekültekre vonatkozó kritériumokat a gyermekek tekintetében szélesebben kell értelmezni, mint a felnőtteknél; a gyermekek menekültkénti jogállását saját jogon, és nem a családdal egyetemben kell megvizsgálni.

A menekültek definícióját korra és nemre való tekintettel, érzékenyen kell meghatározni. Figyelembe kell venni a különösen a gyermekeket sújtó üldöztetési formáknak és megnyilvánulásoknak a különböző motivációit, formáit és azok, más- és más megvalósulásait, beleértve a fiatakorúak korhatár alatti besorozását; a gyermekházasságban való kizsákmányolást és alávetettséget, illetve a női nemi szerv csonkításának elszenvetését is.

Minden esetben és minden döntésben biztosítani kell a család egységét és meg kell előzni a családok különválasztását. A gyermeket akarata ellenére nem lehet különválasztani szüleitől. A család többi tagjának jogállását a gyermeket érintő kérdésekben kiterjesztően kell értelmezni, mintsem, hogy az alapot adjon a gyermek családtól való különválasztásához.

¹ Lásd ehhez: az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának a kísértő nélküli vagy szüleitől más módon elválasztott gyermekekkel kapcsolatos, származási országukon kívüli bánásmódról szóló 6. számú Általános Kommentárját (2005), amely jelen dokumentum számos rendelkezésének szolgált forrásul.
² Az 1951. évi Genfi egyezmény 1. cikke

A gyermekeket és a családokat nem lehet olyan államokba visszaküldeni, ahol felmerül a kockázata annak, hogy emberi jogait megsértik (visszaküldés-tilalma³). A gyermekeket meg kell védeni a visszaküldéstől és annak a kockázatától, hogy bele kerülnek a „visszaküldés láncolatába”- ami azt jelenti, hogy a gyermekeket végül jogellenesen visszaküldik származási országukba. Visszafordítani egy menekültet egy harmadik országba, elősegíti a „visszaküldési lánc” kockázatát.

Nem lehet kriminalizálni a menekült és migráns gyerekeket és családjaikat. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy nem büntetik a menekült és migráns gyerekeket és a családjaikat pusztán az illegális határátlépés vagy csupán az államban tartózkodásuk miatt.⁴

A menekült és migráns gyerekeket nem lehet fogva tartani migrációs státuszukra tekintettel (sem büntető-, sem közigazgatási eljárásban).

A fogva tartás nem indokolható csupán azzal, hogy a gyermek kísérő nélküli, vagy családjától elválasztották, vagy migrációs illetve tartózkodási jogállására vagy annak hiányára tekintettel, illetve a családjának migrációs és tartózkodási jogállására tekintettel sem.

A gyermekeket hozzájuk igazodó, erre képzett szakemberek által, gyermekbarát módon kell meghallgatni, mind a közigazgatási és mind a bírósági eljárásokban.

A gyermekeket nem lehet ugyanannak az igazságszolgáltatásnak és közigazgatásnak alávetni, mint a felnőtteket.

Jogi támogatásban kell részesíteni a gyermekeket.

A szülő és kísérő nélküli gyerekeknek megfelelő támogatást és védelmet kell nyújtani legfőbb (mindenek felett álló) érdekük figyelembe vételével.

A szülő és kísérő nélküli gyermekeket érintő döntéseknek a gyermekek legfőbb (mindenek felett álló) érdekét kell szem előtt tartani, kiváltképpen a hosszabb távú döntéseknél.

A szülő és kísérő nélküli gyermekek által benyújtott család egyesítési kérelmeket gyorsított eljárásban kell elbírálni.

Egy multidiszciplináris, kulturálisan megalapozott, a gyám által ellenőrzött életkor meghatározási módszert kell alkalmazni.

Az életkor meghatározására irányuló vizsgálatok során nemcsak a fizikai megjelenést, hanem a pszichológiai érettséget is vizsgálni kell.

Továbbá a vizsgálat tudományosan megalapozott, biztonságos, gyermekbarát és a nemre való tekintettel érzékeny és igazságos kell legyen. El kell kerülni annak a kockázatát, hogy a gyermek fizikai integritása megsérüljön a vizsgálat során. Kétség esetén, a gyermek javára kell dönten.

A szülő és kíséret nélküli gyermekek számára haladéktalanul törvényes képviselőt kell kirendelni.

Ha szükséges gyámi intézkedéseket kell elrendelni, addig, ameddig a gyermek el nem éri a felnőtt kort, vagy, amíg a gyermek végelegesen el nem hagyja az ország területét és/vagy annak joghatóságát. A gyámnak értesülnie kell minden, a gyermekkel kapcsolatos információról és intézkedésről.

A menekült és migráns gyerekeket meg kell védeni az erőszaktól és a kizsákmányolástól, különösképpen pedig a gyermekkereskedelemtől.

Az állam kötelezettsége megvédeni minden gyermeket, beleértve a menekült és migráns gyerekeket is: kifejezetten a jogalkalmazó-, végrehajtásban érintett hatóságok alkalmazta erőszaktól, és mindenfajta erőszaktól, beleértve a nemi alapú, a mobilitással és a túlsúlyfólsággal összefüggő élethelyzetekből fakadó erőszakot, valamint a szexuális és más kizsákmányolással kapcsolatos emberkereskedelmet, valamint az ehhez kapcsolódó kizsákmányoló és bántalmazó gyermekmunkát.

A menekült és migráns gyerekeknek diszkriminációmentesen kell biztosítani a belföldi szolgáltatásokat, beleértve az egészségügyi szolgáltatást, az oktatást, a szociális védelmet és a gyermekvédelmi gondoskodást.

A menekült és migráns gyerekeket ugyanazok a jogok illetik meg, mint az összes többi gyermeket mindenféle diszkrimináció nélkül.

Ugyanazokat a szolgáltatásokat kell biztosítani számukra, mint amiket az ország, minden más gyermek számára is biztosít.

Az ENSZ Gyermekjogi egyezménye értelmében az állam kötelezettségei minden gyermekre vonatkoznak. Minden gyermekre, aki az állam területén tartózkodik és arra is, aki az állam igazságszolgáltatásának alanya lehet.

³ Az 1951. évi Genfi egyezmény 33. cikke

⁴ Az 1951. évi Genfi egyezmény 31. cikke (1) bekezdése